

การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสะแกงาม ระหว่างการเรียนรู้ด้วย
วิธีการสอนแบบ SQ4R กับวิธีสอนแบบปกติ
A Comparison of Reading Comprehension Ability for 6th Grade
students, Watsakaengam School by using SQ4R Method
and Normal Teaching Method

ชลธิชา เครืออัน^{1*} และ ชัณฑ์ชัย อธิเกียรติ²

¹ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Chonticha Kreauon^{1*} and Khanchai Athikiat²

E-mail: eye5_1@hotmail.com¹

¹Department of Education Master of Education Teaching Thai, Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University, Thailand.

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand.

*Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ระหว่างวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีสอนแบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการนำคะแนนสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA เลือกห้องที่มีผลการวิเคราะห์คะแนนไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากได้ห้องป.6/4 เป็นกลุ่มทดลองและได้ห้อง ป.6/3 เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (3) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่สอนแบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความ; วิธีการสอนแบบ SQ4R; วิธีสอนแบบปกติ

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare reading comprehension ability for 6th grade students who received learning during SQ4R method and normal teaching method 2) to compare the reading comprehension ability for 6th grade students before and after learning with SQ4R method. 3) to compare reading comprehension ability for 6th grade students before and after learning with normal method. The sample used in the study were 6th grade students of Watsakaengam school in first semester, 2019. Amount 5 classrooms. To analysed with ANOVA statistic. The result of the scores weren't different. From this analysing had three classrooms. The sample were randomly sample by lottery. Experimental group was Pratomsuksa 6/4 students and control group was Pratomsuksa 6/3 students. The tools used in the research consisted of a lesson plan and a test of reading comprehension ability. The research finding were as follow: (1) Reading comprehension ability for 6th grade students who received SQ4R method was significantly higher than normal teaching at the .05 level. (2) Reading comprehension ability for 6th grade students who received after learning with SQ4R method was significantly higher than before at the .05 level. (3) Reading comprehension ability for 6th grade students who received after learning with normal teaching method was significantly higher than before at the .05 level.

Keywords: Reading Comprehension Ability; SQ4R Method; Normal Teaching Method

บทนำ

จากประสบการณ์สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาภาษาไทย พบว่า ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสะแกงาม ขาดทักษะในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ นักเรียนอ่านแล้วไม่สามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ อ่านแล้วไม่สามารถจำแนกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น อ่านแล้วไม่สามารถบอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง อ่านแล้วไม่สามารถบอกข้อคิดได้รับจากเรื่องที่อ่าน

จากปัญหาด้านการอ่านจับใจความในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาวิธีการหรือวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการอ่านจับใจความ พบว่า วิธีสอนที่จะสามารถพัฒนาการอ่านจับใจความและพัฒนาความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ วิธีสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนแบบ SQ4R ได้รับการพัฒนาโดยวอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดยไม่ตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า เพราะการใช้คำถามจะช่วยให้นักเรียนได้

แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบ สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2554, หน้า 289-290) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า SQ4R เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความของเรื่องได้ดี บอกรายละเอียด จดจำเรื่องที่อ่าน และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากผู้อ่านสำรวจ (S : Survey) หรืออ่านเรื่องอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่องแล้วตั้งคำถาม (Q : Question) เพื่อให้การอ่านเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายและจับประเด็นสำคัญได้อย่างถูกต้อง จากนั้นให้ผู้อ่าน อ่านข้อความ (R ตัวที่ 1 : Read) ในบทอ่านอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ แล้วให้จดบันทึก (R ตัวที่ 2 : Record) ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจาก R ตัวที่ 1 โดยมุ่งจดบันทึกในส่วนที่สำคัญ และสิ่งที่จำเป็น ใช้ข้อความอย่างรัดกุมหรือย่อ ๆ ขึ้นตอนต่อมาเป็นการตอบคำถามหรือเขียนสรุปใจความสำคัญ (R ตัวที่ 3 : Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง ขั้นสุดท้ายเป็นการวิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่าน (R ตัวที่ 4 : Reflect) แล้วแสดงความคิดเห็นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง มีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เช่น บำเพ็ญ มาตราช (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการอ่านจับใจความโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.87/86.58 และนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านจับใจความเรื่องที่มีการสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับพอใจมากที่สุด

จากข้อมูลข้างต้นพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความระหว่างการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสะแกงามให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยอาจเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนอ่านจับใจความให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ระหว่างวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนวัดสะแกงาม ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนวัดสะแกงาม ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 วิชาภาษาไทย จำนวน 5 ห้อง มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA โดยเลือกจากห้องเรียนที่มีผลการวิเคราะห์คะแนนไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อเลือก 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ซึ่งกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ทำการสอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ทำการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความ

3. ระยะเวลาและพื้นที่ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการทดลอง 8 ชั่วโมง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสะแกงาม พัฒนาขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R และวิธีการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ

1.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์และคณะ (2538, หน้า 66) ได้สรุปว่า การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น เก็บจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่อง เก็บเนื้อเรื่องที่สำคัญ เก็บความรู้ข้อมูลที่น่าสนใจ ตลอดจนแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียน

กัลยา ยวนมาลัย (2539, หน้า 32) ได้สรุปว่า การอ่านเพื่อจับใจความ หมายถึง การจับประเด็นสำคัญให้ได้ว่า ผู้เขียนต้องการเสนอข้อคิดเห็นอะไร โดยปกติการเขียนข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ บางครั้งใจความสำคัญจะอยู่ในประโยคแรก วิธีที่จะจับความคิดให้ได้นั้น ต้องพยายามจับให้ได้ว่าแต่ละย่อหน้ามีความคิดอะไรแฝงอยู่ อะไรเป็นความคิดสำคัญในย่อหน้านั้น ความคิดสำคัญในแต่ละย่อหน้ามักจะอยู่ที่ประโยคแรกหรือประโยคแรก ๆ ของย่อหน้า เพราะโดยปกติการขึ้นย่อหน้าใหม่หมายถึงการเปลี่ยนความคิดหรือเปลี่ยนเรื่องที่พูด

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542ข, หน้า 45) ได้สรุปว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญได้ สามารถสรุปได้ว่าได้ความรู้ได้จากสิ่งที่อ่านและสามารถตอบคำถามได้ อีกทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

สรุปได้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านเพื่อเก็บสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือจุดมุ่งหมายของเรื่อง หรืออ่านเพื่อหาแนวความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียนผู้อ่านจะต้องสรุปใจความสำคัญเอาเอง สามารถสรุปได้ว่าได้ความรู้ได้จากสิ่งที่อ่านและสามารถตอบคำถามได้ อีกทั้งนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งโดยปกติข้อความแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่หนึ่งใจความ

1.2 หลักการอ่านจับใจความ

คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2543, หน้า 66-67) ได้สรุปว่า หลักการในการอ่านจับใจความสำคัญที่ควรปฏิบัติ คือ อ่านเรื่องที่ต้องการจับใจความสำคัญโดยเริ่มตั้งแต่ชื่อเรื่อง และพิจารณาหาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า แล้วนำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียง เมื่อเรียบเรียงเสร็จแล้วควรทบทวน

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและวีรวัดน์ อินทรพร (2558, หน้า 65-66) ได้สรุปว่า หลักการในการอ่านจับใจความสำคัญที่ควรปฏิบัติ โดยเริ่มอ่านเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจ จากนั้นจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยตั้งคำถามและตอบคำถามสั้น ๆ ว่า เรื่องอะไร ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และทำไม แล้วสรุปใจความสำคัญของทุกตอน แล้วจึงขยายความในคำตอบออกไปอีก เมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นของใจความสำคัญ

แวมมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 25-26) ได้สรุปว่า การอ่านจับใจความของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มต้นจากการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ได้ถูกต้องก่อน เพราะข้อความตอนหนึ่งหรือย่อหน้าหนึ่ง แม้มีใจความหลายอย่างแต่จะมีใจความสำคัญที่สุดย่อหน้าเพียงใจความเดียว ถ้าเรื่องหนึ่งมีหลายย่อหน้าย่อมแสดงว่ามีใจความสำคัญหลายประเด็น เมื่อนำประเด็นสำคัญในแต่ละย่อหน้ามาพิจารณาร่วมกันแล้วจะทำให้สามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมด ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ส่วนมากมักอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งของย่อหน้า

สรุปได้ว่า หลักของการอ่านจับใจความต้องเริ่มจากอ่านเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจ จากนั้นเริ่มพิจารณา

หาใจความสำคัญจากแต่ละย่อหน้า แล้วนำใจความสำคัญของเรื่องที่จับมาได้ทั้งหมดมาเรียบเรียงใหม่ ก็จะสามารถจับแก่นเรื่องหรือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่องทั้งหมดได้ง่ายขึ้น

1.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความ

แวมยุรา เหมือนนิล (2541, หน้า 17-18) ได้สรุปว่า พฤติกรรมการอ่านที่แสดงความสามารถของการอ่านจับใจความ สามารถจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านและสามารถเล่าได้โดยใช้คำพูดของตนเอง สามารถบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้ เช่น ข้อเท็จจริง รายละเอียด ชื่อ สถานที่ เหตุการณ์ วันที่ ฯลฯ สามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะในการอ่านได้ รู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็นหรือจินตนาการได้ สามารถรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้ สามารถเลือกความหมายที่ถูกต้องและนำไปใช้ได้ สามารถให้ตัวอย่างประกอบได้ สามารถจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้ สามารถกล่าวสรุปได้

กาญจนา นาคสกุลและคณะ (2524, หน้า 156) ได้สรุปว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความว่าเป็นการเก็บใจความสำคัญมาได้จำกัดเพียงแค่นี้เรื่องเท่านั้น แต่ควรเก็บหลายแง่มุม เพราะการเก็บหลายแง่มุมจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์หรือวิพากษ์ต่อไปได้

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์ (2551, หน้า 111) ได้สรุปว่า นอกจากความสามารถในค้นหาข้อคิดสำคัญและทำความเข้าใจในเรื่องราวทั้งหมดได้ ยังมีองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ เช่น ประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้อ่าน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญหากผู้อ่านไม่เข้าใจศัพท์หรือความหมายของคำ อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

สรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ คือ ความสามารถในการเก็บใจความสำคัญหลายแง่มุม ค้นหาข้อคิดสำคัญและทำความเข้าใจในเรื่องราวทั้งหมดได้ สามารถจัดลำดับเหตุการณ์ในเรื่องที่อ่านสามารถปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะในการอ่านได้ รู้จักแยกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น จำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญได้แต่ก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์หรือภูมิหลังของผู้อ่านด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบ SQ4R

2.1 ความหมายของวิธีการสอนแบบ SQ4R

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ (2554, หน้า 224) ได้นำเสนอวิธีการสอนแบบ SQ4R ไว้ว่าวิธีการสอนแบบ SQ4R หมายถึง วิธีการสอนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจหาข้อมูลที่สำคัญของเรื่อง เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะได้รู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุวดี โปชายะ (2546, หน้า 4) ได้สรุปว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ว่าเป็นวิธีที่พัฒนามาจากวิธีการสอนแบบ SQ3R แต่วิธีการสอนแบบ SQ4R นั้นได้เพิ่มขั้นตอนการจดบันทึกมา 1 ขั้นตอน และเปลี่ยนขั้นสุดท้ายของ SQ3R จากขั้นการทบทวน (Review) มาเป็นขั้นให้นักเรียนวิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) เพื่อเป็นการเขียนสรุปความเข้าใจออกมา การเขียนสรุปใจความสำคัญนั้นเป็นวิธีตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเองของผู้เรียน

พรนิภา บรรจงมณี (2548, หน้า 5) ได้สรุปว่า ความหมายของวิธีสอนแบบ SQ4R สรุปได้ว่าเป็นวิธีการอ่านที่มีขั้นตอน 6 ขั้นตอนเริ่มจากขั้นสำรวจเป็นขั้นแรกที่ครูให้ผู้เรียนสำรวจชื่อเรื่องหัวข้อเรื่องและหัวข้อย่อยอย่างคร่าว ๆ ขั้นตั้งคำถามเป็นขั้นที่ผู้เรียนตั้งคำถามก่อนการอ่าน ทำให้การอ่านมีจุดหมาย ขั้นอ่านผู้เรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ หลังจากนั้นบันทึกข้อความใจความหลักและข้อความที่สำคัญ แล้วนำเขียนสรุปใจความสำคัญและนำความรู้ที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีที่พัฒนามาจากวิธีการสอนแบบ SQ3R แต่วิธีการสอนแบบ SQ4R เพิ่มขั้นตอนการจดบันทึกมา 1 ขั้นตอน และเปลี่ยนขั้นสุดท้ายของ SQ3R จากขั้นการทบทวน (Review) มาเป็นขั้นให้นักเรียนวิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) เป็นการสอนอ่านคร่าว ๆ มี 6 ขั้นตอน เพื่อสำรวจหาข้อมูลที่สำคัญของเรื่องโดยใช้คำถามเป็นตัวกำหนดจุดจุดหมายของการอ่าน ลักษณะการสอนจะเป็นลักษณะการสอนเพื่อการสื่อสาร เพราะ ในขั้นตอนของการอ่านแบบ SQ4R ประกอบไปด้วยการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เป็นการอ่านเพื่อเน้นเนื้อหาสาระไม่ได้สนใจที่ตัวภาษา

2.2 ขั้นตอนวิธีการสอนแบบ SQ4R

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2554, หน้า 225) ได้สรุปว่าขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้น ดังนี้

1. Survey – S คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหา ของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ
2. Question – Q คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจ และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน
3. Read – R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ เมื่อพบคำตอบที่ต้องการ ควรทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้มองเห็นได้ง่าย แล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้างหรือขอบของหนังสือ แต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่าน เพราะอาจต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีกถ้ายังมีปัญหายังไม่เข้าใจดีพอ
4. Record – R คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน
5. Recite – R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่
6. Reflect – R คือ การวิเคราะห์ วิจัยเรื่องทีอ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุน อาจจะทำให้ได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้อื่นโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การสอนแบบ SQ4R ทั้ง 6 ขั้นตอน เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมแก่การนำมาสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ เพราะมีการตั้งเป้าหมายในการอ่านไว้ชัดเจน นำไปสู่การอ่านที่ละเอียดและไม่หลุดประเด็นในการหาคำตอบ ทำให้หาใจความสำคัญของเรื่องได้ชัดเจน

2.3 แนวการจัดกิจกรรมการสอนแบบ SQ4R

สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ (2554, หน้า 226-227) ได้สรุปว่า แนวทางจัดกิจกรรมแบบ SQ4R ดังนี้

1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นที่จัดทำบรรยากาศให้ผู้รู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การเสนอเนื้อหาใหม่ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านได้นำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันเพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง เช่น นิทาน เพลง บทความ ข่าว บทร้อยกรอง เรื่องสั้น สารคดี ตำนาน คำกล่าวในพิธีกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นต้น

2) ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบของวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอนคือ

1. Survey – S คือ การสำรวจเพื่อให้เห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เพื่อดูขอบเขตของเนื้อหาของข้อเขียนนั้นอย่างคร่าว ๆ

2. Question – Q คือ การตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามในขณะที่อ่านจะช่วยให้เราตั้งใจ และจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อ่าน

3. Read – R คือ การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้ เมื่อพบคำตอบที่ต้องการควรทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้มองเห็นได้ง่าย แล้วเขียนคำสำคัญไว้ในที่ว่างด้านข้างหรือขอบของหนังสือ แต่ยังไม่ต้องบันทึกข้อความที่ได้จากการอ่าน เพราะอาจต้องอ่านข้อเขียนนั้นซ้ำอีกถ้ายังมีปัญหาที่ไม่เข้าใจดีพอ

4. Record – R คือ การทบทวนอ่านซ้ำอย่างรอบคอบ ให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 บันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญและจำเป็น เป็นการบันทึกย่อ ๆ ตามความเข้าใจของผู้เรียน

5. Recite – R คือ การเขียนสรุปใจความสำคัญ ด้วยภาษาของตนเอง ถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในตอนใดตอนหนึ่งให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

6. Reflect – R คือ การวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยใช้เหตุผลสนับสนุน อาจจะได้โดยการเชื่อมโยงความคิดจากเรื่องที่อ่านกับความรู้เดิมโดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

3) ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นขั้นการวัดผลและประเมินผลว่า จบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนอ่อน

แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบปกติ

3.1 วิธีสอนแบบปกติ ชันซ์ชัย อธิเกียรติ (2556, หน้า107 - 113) ได้สรุปว่า ขั้นตอนการสอน เป็นกิจกรรมโดยคำนึงถึงลำดับของการสอน ซึ่งมีอยู่ 3 ขั้น ได้แก่ ชี้นำ ขั้นสอน และขั้นสรุป ในแต่ละขั้นตอนครูสามารถจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการดำเนินการในแต่ละขั้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ชี้นำ หรือชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นช่วงเวลาเริ่มต้นของคาบเรียน กิจกรรมในชี้นำเข้าสู่บทเรียน ควรเป็นกิจกรรมสั้น ๆ ที่ใช้เวลาไม่นานนัก (5 – 10 นาที) เพราะหากใช้เวลานาน จะทำให้เวลาในขั้นสอนลดน้อยลง

2. ชั้นสอนหรือชั้นดำเนินการสอน เป็นช่วงเวลาถัดจากการชั้นนำเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรมในช่วงนี้ก็เพื่อตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ ซึ่งจะมีทั้งกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เกิดทักษะปฏิบัติ หรือเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3. ชั้นสรุป หรือชั้นสรุปบทเรียน เป็นช่วงท้ายคาบเรียนที่นักเรียนจะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้ในคาบนั้น สรุปออกมาเป็นความคิดรวบยอดหรือสรุปออกมาเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจหรือมีทักษะปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนรู้อะไร หรือสรุปประโยชน์หรือความสำคัญของที่ได้เรียนรู้ ทั้งนี้เนื้อหาที่สรุปได้จะต้องตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ แต่อาจไม่จำเป็นต้องครบทุกข้อคืออาจจะมีเฉพาะประเด็นสำคัญหรือเป็นเนื้อหาโดยย่อเท่านั้น

ชาญชัย อินทรประวัติ และ พวงเพ็ญ อินทรประวัติ (2534, หน้า 23) ได้สรุปว่า รูปแบบการสอนแบบปกติมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนการสอน ซึ่งเป็นการตั้งจุดมุ่งหมาย พิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะสอน เทคนิควิธีการสอน การเตรียมสื่อการสอน

2. การปฏิบัติการสอนในห้องเรียน เมื่อรู้จุดมุ่งหมายและรู้ว่าจะต้องใช้เทคนิควิธีใดแล้ว ต่อไปก็คือการปฏิบัติตามเทคนิควิธีนั้น ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้

3. การประเมินผล คือ การที่ครูรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการพิจารณาว่าการเรียนการสอนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใด

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบปกติ ประกอบไปด้วย (1) ชั้นนำ หรือชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ควรเป็นกิจกรรมสั้น ๆ เพราะหากใช้เวลานาน จะทำให้เวลาในชั้นสอนลดน้อยลง (2) ชั้นสอนหรือชั้นดำเนินการสอน เป็นการจัดกิจกรรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา เกิดทักษะปฏิบัติ หรือเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ (3) ชั้นสรุป เป็นช่วงที่นักเรียนจะรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้สรุปออกมาเป็นความคิดรวบยอดหรือสรุปออกมาเป็นผลงาน แล้วครูผู้สอนต้องมีการประเมินผลประสิทธิภาพในการสอนของตน โดยถือเอานักเรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด และเมื่อประเมินผลแล้วควรให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนทุกชั้นตอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบ Randomized control group pretest - posttest design

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนโรงเรียนวัดสะแกงามที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 155 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนวัดสะแกงามที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 60 คน ซึ่งได้มาจากการนำคะแนนสอบปลายภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2561 วิชาภาษาไทย จำนวน 5 ห้อง มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ANOVA โดยเลือก

จากห้องเรียนที่มีผล การวิเคราะห์คะแนนไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้ 3 ห้องเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก เพื่อเลือก 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ซึ่งกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ทำการสอนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R และกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 ทำการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

3.2.1 แจกจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แนะนำวิธีการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R และชี้ให้เห็นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน พร้อมทั้งเสนอเป้าหมายในการเรียน และการประเมินผล

3.2.2 ทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบหาคุณภาพแล้ว

3.2.3 ดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยเนื้อหาเดียวกัน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น กลุ่มละ 4 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที เมื่อดำเนินการสอนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยข้อสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความเป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ใช้สอนกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสอนของสุคนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ จากหนังสือวิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน (2554) และศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนจำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงเชิงเนื้อหา โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การประเมินผล (Index of Item Objective Congruence : IOC) ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อดูความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และจึงนำไปใช้สอนกับกลุ่มทดลอง

3.3.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ ใช้สอนกับกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสอนแบบปกติของจันทร์ชัย อธิเกียรติ (2556, หน้า 107 - 113) จากหนังสือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย Learning Activities in Thai Teaching และศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนจำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงเชิงเนื้อหา โดยนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การประเมินผล (Index of Item Objective Congruence : IOC) ปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำไปเสนอต่อ

ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งเพื่อดูความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) และจึงนำไปใช้สอนกับกลุ่มควบคุม

3.3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 1 ฉบับ จำนวน 30 ข้อ ที่ใช้วัดความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่กำหนดไว้ รวมทั้งศึกษาองค์ประกอบ วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แล้วจัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำแบบทดสอบเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบ IOC ไปให้นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างทำ เพื่อนำข้อมูลการตอบข้อสอบไปหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 - 1.00 แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบค่า p ค่า r นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอว์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) แล้วจึงนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กับวิธีการสอบแบบปกติ

การทดสอบ	N	(\bar{x})	(S.D.)	t	Sig
วิธีการสอนแบบ SQ4R	30	19.63	3.13	3.925	.000*
วิธีการสอบแบบปกติ	30	16.43	3.18		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 19.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.13 และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ คือ 16.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.18 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R

กลุ่มทดลอง	N	(\bar{x})	(S.D.)	t	Sig
ก่อนเรียน	30	12.90	3.47	17.30	.000*
หลังเรียน	30	19.63	3.13		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 12.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.47 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของวิธีการสอนแบบ SQ4R คือ 19.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.13 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	(\bar{x})	(S.D.)	t	Sig
ก่อนเรียน	30	12.43	3.62	12.30	.000*
หลังเรียน	30	16.43	3.18		

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของวิธีการสอนแบบปกติ คือ 12.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.62 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของวิธีการสอนแบบปกติ คือ 16.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.18 หมายความว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบปกติ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สูงกว่าการจัดการเรียนด้วยวิธีการสอบแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน สอดคล้องกับที่ สุนทร สินธพานนท์และคณะ (2554, หน้า 224) ได้นำเสนอวิธีการสอนแบบ SQ4R ไว้ว่าเป็นวิธีการสอนอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อสำรวจหาข้อมูลที่สำคัญของเรื่อง เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะได้รู้จากเรื่อง ที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่อง ที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จดจำได้ดี และทบทวนเรื่อง ที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบำเพ็ญ มาตราช (2554) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.87/86.58 และนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านจับใจความ เรื่อง ที่ การสอนแบบ SQ4R มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งยังมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับพอใจมากที่สุด

2. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก วิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนที่แตกต่างจากวิธีการอ่านที่นักเรียนเคยปฏิบัติมา จึงเป็นการอ่านที่นักเรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้จะกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดและลงมือปฏิบัติตลอดเวลา นักเรียนมีอิสระในการคิด โดยมีครูคอยกำกับดูแลให้คำแนะนำ และเสริมกำลังใจให้นักเรียนทุกคนอย่างใกล้ชิด มีชั้นสอน เป็นระบบทั้ง 6 ขั้นตอน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ ไชยอาจ (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมาก อีกทั้งอมรรัตน์ จิตตะกาล (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้เรียนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนมีการวางแผนการสอน ตั้งจุดมุ่งหมาย มีการพิจารณาเลือกกิจกรรมที่จะสอน แล้วปฏิบัติตามการสอนตามที่วางแผนไว้เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ รวมถึงครูดูแลเอาใจใส่ในการสอน คอยดูแลให้คำแนะนำ ทำให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อนักเรียน จึงทำให้ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบปกติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ในการทำกิจกรรมหรือการทำงานกลุ่ม ครูต้องตั้งกฎกติการ่วมกันในห้องเรียน ว่าถ้าสมาชิกกลุ่มใดไม่ช่วยระดมความคิด ค่ะแนอาจไม่เท่ากับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อที่นักเรียนจะได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้รับมอบหมาย

2. ครูควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ใบบางให้พร้อม เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากกิจกรรมใช้เวลาค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปใช้เรื่องการอ่านจับใจความในระดับชั้นอื่น ๆ แต่ระดับความยากง่ายของเนื้อหาขึ้นอยู่กับระดับชั้นนั้น ๆ เพราะการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็นที่นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาทุกระดับชั้น

2. ควรนำวิธีการสอนแบบ SQ4R ไปส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความกับกลุ่มสาระอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นต้น

3. เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลการวิจัย ควรมีการวางแผนเวลาให้เหมาะสม เพื่อการทดลองจะได้มีประสิทธิภาพที่ดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). *ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

กัลยา ยวนมาลัย. (2539). *การอ่านเพื่อชีวิต*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

กาญจนา นาคสกุลและคณะ. (2524). *การใช้ภาษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคสดีไทย.

จันทร์ชัย อธิเกียรติ. (2556). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย Learning Activities in Thai Teaching*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2543). *การใช้ภาษาไทย 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและวีรวัฒน์ อินทรพร. (2558). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542ข). *เทคนิคการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชาญชัย อินทรประวัติ และ พวงเพ็ญ อินทรประวัติ. (2534). *รูปแบบการสอน*. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ทศนา เขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บำเพ็ญ มาตราช. (2554). *การพัฒนากิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรนิภา บรรจงมณี. (2548). *การใช้เทคนิค เอส คิว โฟร์ อาร์ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดไตร่ตรองของผู้เรียน*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ. (2538). *ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวดี ไปธายะ. (2546). *การใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการสรุปใจความของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2541). *การอ่านจับใจความ : หนังสือสร้างเสริมประสบการณ์วิชาภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์และคณะ. (2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.